

Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului

Unde: **Țara Hațegului, jud. Hunedoara**

Ce este un Geoparc Internațional UNESCO?

Acest concept s-a născut recent, în anii '90 ai secolului al XX-lea, în Europa. Un geoparc este un teritoriu bine definit, ce cuprinde valori geologice, naturale și culturale ieșite din comun, în care comunitățile locuitoare își propun colaborare și strategii comune de **dezvoltare durabilă**. Desigur, pentru astfel de zone, dezvoltarea nu poate fi decât turismul. Comunitățile, îndrumate de oameni de știință, își propun o strategie comună bazată pe activități de educație, cercetare și deschidere pentru turism a valorilor locale. A încerca să dezvolți un tip de turism care să nu deranjeze sau polueze locurile, oferind în același timp o sursă de venit localnicilor, este calea cea mai firească și constructivă. În vremurile noastre, oamenii călătoresc mult și sunt mereu în căutare de locuri frumoase, care să le aducă odihnă, sănătatea unui mediu curat, dar să îi și îmbogățească sufletește, oferindu-le experiențe noi de cunoaștere.

În anul 2000, a fost creată Rețeaua Europeană a Geoparcurilor, iar în 2004 Rețeaua Globală a Geoparcurilor. În anul 2015, a fost adoptat Programul UNESCO pentru Geoștiințe și Geoparcuri, prin care geoparcurile membre în Rețeaua Globală devin situri UNESCO. Statutul de Geoparc Internațional este revalidat la fiecare 4 ani.

În România există un singur astfel de teritoriu recunoscut de UNESCO, Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului, și un altul care aspiră la această recunoaștere, Geoparcul Ținutul Buzăului.

Curpizând zone fertile de depresiune, înconjurate de munți – Retezat, Țarcu și Șureanu –, zone de deal împădurite, văi cu izvoare, aceste ținuturi au fost locuite din vechime și păstrează încă martori generoși ai istoriei Pământului și ai istoriei locale,

Casa Dinozaurilor Pitici, sat Sânpetru. Este un mic centru de vizitare ce prezintă aventura paleontologică a descoperirii și reconstituirii dinozaurilor din Țara Hațegului. A fost creat în anul 2013. Împreună cu Casa Tradițiilor, deschisă în anul 2015, formează nucleul unui viitor Centru Comunitar. Aici au loc periodic evenimente culturale și educative, târguri de produse locale (țesături, ulei de dovleac, săpun), ateliere și altele.

într-o ambianță de viață tradițională. Teritoriul geoparcului acopera cele peste 80 de sate din Țara Hațegului, cuprinde monumente **geologice, paleontologice**, botanice, arheologice, istorice și culturale și a devenit o destinație de **ecoturism**.

Geoparcul a dezvoltat o rețea de puncte de vizitare și poteci tematice ce integrează povestea Pământului cu povestea oamenilor. Au fost construite Casa Dinozaurilor Pitici, Casa Vulcanilor, Casa Tradițiilor, Casa Pietrelor, Casa pentru știință și Artă, Casa Geoparcului, Drumul Vulcanilor, Valea Dinozaurilor, Drumul Apei și al Pietrelor, iar alte case și drumuri sunt în construcție.

Numele geoparcului se datorează descoperirilor paleontologice din zonă, în special unor specii de dinozauri pitici care au trăit în aceste locuri cu 72 de milioane de ani în urmă, când zona era o insulă cu climă tropicală, în oceanul Tethys. Ouă și fosile ale acestor animale străvechi pot fi văzute în Țara Hațegului. Cercetătorii naturii și artiștii și-au dat mâna în crearea unui muzeu cu martori naturali, dar și cu reconstituiri care te pot ajuta să cuprinzi cu mintea această pagină de istorie a naturii.

Gresie tufacee la Silvașu. Este un tip de rocă născută pe fundul mării neozoice, din întâlnirea sedimentelor cu cenușa vulcanică și apa sărată. Umezită de apele râului și sfărâmată de om în bucățele, această piatră era folosită în gospodărie, mai ales, la bucătărie, pentru curățarea obiectelor de lemn, ca un fel de săpun natural, cu care localnicii se aprovizionau o dată sau de două ori pe an. Acest obicei, care lega istoria geologică a locului de viața tradițională, a fost părăsit odată cu schimbarea veselei (azi din porțelan), cât și a substanțelor de curățat.

Căpițe de fân, un simbol al continuității vieții tradiționale.

dezvoltare durabilă – mod de dezvoltare care folosește rațional și inteligent resursele existente, fără a pune în pericol mediul înconjurător sau valorile culturale și sociale ale comunității. Generațiile viitoare au dreptul să se bucure și ele de resurse, valori naturale și de patrimoniul material și imaterial.

ecoturism – mod de a practica turismul, prin care se dorește protejarea zonei vizitate de urmările nedorite ale prezenței omului, cât și sprijinirea comunităților locale, așa încât traiul lor în armonie cu natura să poată continua. Adesea, mai ales în locuri izolate, numărul mare de turiști și, mai ales, comportamentul lor lipsit de responsabilitate pentru natură și localnici pot produce dezechilibre și stricăciuni.

geologic/geologie – știința care studiază istoria de 4,5 miliarde de ani a Pământului, modul de formare a rocilor, a munților, a resurselor naturale și a lumilor dispărute.

paleontologic/paleontologie – știință care studiază evoluția vieții și cauzele care au determinat dispariția unor organisme, precum dinozaurii, pe baza analizei resturilor fosile și a mediului în care acestea au trăit.

Cioban la Sânpetru. Țăranii trăiesc încă în mare parte un mod de viață străvechi, ocupându-se încă, în mare parte, cu creșterea animalelor și cultivarea pământurilor. Odată cu înființarea geoparcului s-a încurajat crearea de asociații locale prin care țăranii să se organizeze și să producă anumite produse specifice zonei, bune de vândut în beneficiul comunităților: plante medicinale sau aromatice, obiecte tricotate din lână și altele.

Răchitova, unul dintre satele geoparcului, îmbrățișat de păduri și fânețe și străjuit de ruinele unui vechi turn de pază.

Țărancă la fân, la Densuș. Adesea viața localnicilor se petrece în vecinătatea unor monumente istorice renumite. Aici, biserica Sf. Nicolae din Densuș, un monument de arhitectură unic în România, datând din secolul în secolul al XII-lea și, ridicat din materiale provenite din situl roman vecin, Sarmizegetusa Ulpia Traiana, fosta capitală romană a Daciei. Despre această biserică s-a scris mult, s-au construit teorii diverse și subiectul este încă deschis pentru istorici. În geoparc se mai găsesc și alte monumente medievale: biserici, ruine de cetăți și turnuri, care vorbesc despre vremurile când aceste plaiuri erau în stăpânirea unor cenzi locali puternici.

Voluntarii și Ambasadorii Geoparcului alături de reconstrucția lui *Magyarosaurus dacus*, cel mai mare dinozaur descoperit în Țara Hațegului. Un geoparc trăiește și se dezvoltă și prin entuziasmul tinerilor din comunitățile locale și al celor veniți din alte zone. Aceștia lucrează adesea ca voluntari, bucurându-se că se pot implica în păstrarea și valorificarea corectă a frumuseților zonei. Adesea, voluntarii sunt studenți în domenii legate de zona geoparcului, iar munca lor îi ajută să învețe și să se formeze ca profesioniști. Cei mai implicați dintre voluntari au devenit Ambasadorii Geoparcului în proiecte și schimburi de experiență naționale și internaționale.

Roci vulcanice în zona Densuș. Este locul unde se păstrează urmele erupțiilor vulcanice ce au avut loc acum peste 70 de milioane de ani, în marea din jurul insulei Hațeg, locuită pe atunci de dinozauri și alte animale preistorice. Marea din jurul insulei era zgduidă de vulcani submarini, iar acolo unde erupțiile erau mai intense, vulcanii ajungeau să se ridice deasupra apei, acoperind cu lava și cenușa lor nisipurile și pietrișurile cărate de râuri. Istoria dinozaurilor și a vulcanilor se poate descifra acum doar în rocile prinse în munții ce s-au ridicat aici, în zecile de milioane de ani ce au urmat.

Biserica Sântămărie Orlea a fost ridicată în secolul al XIII-lea de o familie de nobili ardeleni. Stilul de arhitectură este cel obișnuit pentru bisericile de piatră din această zonă, în acea perioadă, când constructorii primeau influențe din Apusul Europei. Păstrează un ansamblu de pictură foarte valoros, închinat Fecioarei Maria, în care se amestecă influențe occidentale cu cele bizantine.

Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului oferă șansa unui Drum prin Vremi, o călătorie ce ne poartă cu sute de milioane de ani în urma, apoi în lumea dinozaurilor, în vremea primilor oameni, apoi a dacilor și romanilor, a cavalerilor și castelelor. Locurile și oamenii poartă urmele timpului și așteaptă să fie descoperite. Statutul de Geoparc Internațional UNESCO este administrat de Universitatea din București. Universitatea a inițiat și coordonat, încă din anul 2000, activitățile de constituire și dezvoltare a geoparcului, în parteneriate locale, naționale și internaționale. Geoparcul atrage anual zeci de mii de vizitatori și propune un model internațional de dezvoltare ce poate fi adaptat și în alte zone din România.